

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Hæc dicit, qui habet romphæam vtraque parte acutam: Scio vbi habitus,
vbi sedes est Satanæ, & tenes nomen meum, & non negasti fidem meam,
& in diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

exponi illud Apoc. 14. Opera illorum sequuntur illos. Duodecima, & postrema, Gaudium de consideratione malorum, à quibus Deus vnumquemque beatum liberavit. Psalm. 88. *Misericordias Domini in aeternum cantabo.* His duodecim gaudijs, quasi duodecim gemmis pretiosissimis gloriae corona exornabitur.

Quod verò attinet ad secundum, cur corq̄a vitæ appelletur, duplex potest afferri ratio. Prior est, vt alludatur ad vitam, quam Sancti propter Deum neglexerunt, strenuè mortem pro eius honore oppetentes. Quam rationem innuit Richardus de S. Victore, expresseque affert Ioachimus. *Corona, inquit, vitæ promittitur, quia ij, qui donant vitam Deo, cum triumpho pretiosa mortis perveniunt ad veram vitam: quoniam vt eam servare possent in regno, eam in exilio perdidērunt, iuxta illud Ioannis 12. Qui amat animam suam perdet eam, & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam.* Significatur igitur Sanctos pro Christo non amisisse vitam moriendo, sed eam pro meliori commutasse: imo illa postea tanquam corona, quam amisisse videbantur, coronari. Posterior ratio est, vt fiat allusio ad flores, ex quibus gloriae corona contexitur, & significetur sempiternæ gloriae duratio: quo sensu appellatur corona vitæ, quia semper vivent, hoc est nunquam languescunt, aut demorientur flores, ex quibus conficitur. Quo proculdubio videtur allusisse Petrus. sua epistola cap. 5. cum eam appellavit immarcescibilem: quam eandem ob causam status beatorum comparatur verno tempore, quo tempore campus omni florum genere vestitur, & arbores in gemmas erumpunt, iuxta illud Canticorum 2. *Tam hyems transiit, imber abiit, & recessit, flores apparuerunt in terra nostra.* Huiusmodi igitur coronam fidei, id est, perseveranti vsque ad mortem promittitur, id quod etiam aliter sequentibus verbis explicatur, cum dicitur. *Qui vicerit, non ledetur à morte secunda;* vbi per mortem secundam intelligitur aeterna damnatio, quæ mors secunda dicitur, tum comparatione mortis corporalis, qua anima à corpore separatur: tum comparatione culpæ, quæ mors prima est, & causa huius mortis secundæ. De mortis generibus legendus est D. Ambrosius libro de bono mortis capite secundo, & sequentibus.

III.
Gloria, cur
vita corona,
Richardus.

Ioan. 12.

I. Petr. 5.

Cant. 2.

Eterna dā-
natio, mors
secunda.

COMMENTARIUM TERTIVM EXEGETICVM.

DE ANGELO PERGAMI.

Hæc dicit, qui habet romphæam vtraque parte acutam: Scio vbi habitas, vbi sedes est Satana, & tenes nomen meum, & non negasti fidem meam, & in diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, vbi Satanas habitat.

SECTIO PRIMA.

TERTIA Epistola scribitur ad Episcopum Pergami. Fuit autem Pergamum suæ Pergamus, insignis vrbs in Asia minori, ita dicta, quòd in edita rupe sita esset, loca enim editiora olim Pergama dicebantur, eo verò maxime gloriatur hæc vrbs, quod patria fuit Galeni Medici clarissimi. Literæ

partim laudationem, partim reprehensionem continent, prius verò laudatio ponitur, quam reprehensio ob eam causam, quam in literis Ephesini Angeli reddidimus.

Quod attinet ad inscriptionem, ea est huiusmodi. *Hæc dicit, qui habet romphæam utraque parte acutam.* Cuius inscriptionis ratio multiplex est. Prima redditur à Richardo de sancto Victore, ut nimirum intelligat hic Episcopus Christum non solum posse eum, si ad meliorem frugem redire voluerit, tam in corpore, quam in spiritu adiuuare (hoc enim significat *romphæam utraque parte acuta*) sed etiam posse tam corpus, quam animam mittere in gehennam, quod est ancipiti gladio ferire. Secunda ratio est Rupertii fieri mentionem ancipitis romphæe, ut indicetur faciendam esse diuisionem inter sanam doctrinam, & prauam Balaam, siue Nicolaitarum dogmata, contra quos sermo dirigitur, idque summo studio curandum esse à Pergami Angelo. Tertia est Bedæ, significari videlicet iudiciariam Christi potestatem qua bonis præmia, supplicia autem reprobis, distribuet: ut ita Pergameno partim animet, partim etiam deterreat. Quarta est Ioachimi, moneri hac inscriptione Episcopum Pergami, ut magistrum suum imitetur, studeatque ancipitem verbi Dei *romphæam* aduersus hæreticos distringere, atque vibrare.

II. Secundo. Laudatur, quod *habitans ubi sedes est satanae*, tamen nomen Dei, fidemque retineat, hæc est bonus inter malos sit; sic enim hunc locum exponit Diuus Gregorius libro primo, Moralium capite primo, super illa verba. *Vir erat in terra Hus nomine Iob, & libro vigesimo Moralium cap. 29. expendens verba illa Iob cap. 30. Frater sui Draconum, & socius struthionum.* Per *Dracones* intelligit D. Gregorius malos homines: per *struthiones* hypocritas: quibus in locis docet D. Gregorius non valde laudabile esse bonum Ale cum bonis, sed bonum esse cum malis: eam enim ob causam, Diuus Petrus 2. sua epistola capite 2. summis laudibus extulit Loth, quod bonus inter reprobos sit repertus, dum ait. *Iustum Loth oppressum à nefandorum iniusta conuersatione eripuit, aspectu enim & auditu iustus erat, habitans inter eos, qui de die in diem animam iusti iniquis operibus cruciabant.* Propterea etiam Paulus discipulis dixit ad Philippenses 4. *In medio nationis prauæ & peruersæ, inter quos lucetis, sicut luminaria in mundo.* Et sancta Ecclesia sponsi voce laudatur, cum ei dicitur Canticorum 2. *Sicut liliū inter spinas, sic amica mea inter filias.* Etenim, ut ait Hugo Cardinalis in commentarijs eius loci, *Anima inter aculeos carnalium concupiscentiarum integra, inter punyentes sollicitudines illasa, inter malignantes bona, inter disidentes pacifica, quid aliud est, quam liliū inter spinas?*

III. Tertiò. Notanda sunt illa verba. *Habitans ubi sedes est satanae*, seu ut Græcè legimus, *ubi thronus est satanae*, ex quo rectè colligitur corda malorum esse veluti thronum, in quo Satanastanquam rex sedet, & colitur: quemadmodum è contratio coriusti est thronus quidam regalis, in quo Deus in se residet, & adoratur: quod non obscurè expressum fuit in regio illo throno, quem sibi ex ebore fecit Rex Salomon, quemadmodum refertur. 3. Regum 10. Ebur enim propter candorem significat animæ puritatem, quæ auro id est charitate vestitur: quemadmodum etiam Salomon ebur illud auro vestiuit Deo etiam illa Cherubim, quæ erant super propitiatorium, extendebant alas suas, eisque expansis veluti sellam throni uel parabant, in quo ipse Dominus sederet: quò ad literam alludit Regius uates, cum dixit Psalm. 98. *Cui sedes super Cherubim*, quo fit ut eadem *Cherubim* iustos homines, in quibus est celestis scientiæ plenitudo, ad uium expellat

expresserint: quemadmodum docet Diuus Augustinus in commentarijs eiusdem loci. *Sit, inquit, in te plenitudo scientia, & eris tu quoque sedes Dei, sed forte dicturus es, & quando in me erit plenitudo scientia: quis potest ad tantum culmen peruenire: Ne clisurbari, ait enim Apostolus ad Romanos 13. Plenitudo legis est charitas, in te ipsa cor tuum, si est tibi charitas, ibi est plenitudo legis, iam in te habitat Deus, sedes Dei factus es, irascantur populi, quid facient irascenses populi ei, qui factus est sedes Dei.*

D. August.
Rom. 13.

Quarto aduertere *Satan* Hebraicè idem esse quod aduersarium, à verbo *Satan*, quod est aduersari, detrahere, calumniari, idem enim uerbum est Psal. 37. 21. cum dicitur, *Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi; quoniam sequeban bonitatem.* Et Psalmo 108. *Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi apud Dominum, Et iterum, Induantur, qui detrahunt mihi, pudore.* Et Zacharia 3. *Satan stabat à dextris eius, ut aduersaretur ei: ubi pro aduersaretur ei, est Hebraicè *שטן* lefitno, ac si diceret, stabat aduersarius, ut aduersaretur ei, & 3. Reg. 5. *Nunc autem requiem dedit Deus mihi per circuitum, & non est Satan, neque occursum malus, id est, non est aduersarius: quo fit ut optime quadret hæc appellatio in Dæmonem, qui nos calumniatur, nobis que aduersatur.* Septuaginta pro *Satan* Diabolum transferunt, quod nomen idem Græcè significat, quod *Satan* Hebraicè. Dicitur etiam teste Diuo Hieronymo in comment. super vigesimum septimū caput Esaia. *Belial, id est Apostata, præuicator, & absque iugo.* Vnde Apostolus 2. ad Corinth. 6. 15. *Quæ est, inquit, communicatio Christi ad Belial? & ubique Septuaginta transferunt, filios pestilentia seu iniquitatis; in Hebræo legimus, filios Belial.* Vnde est illud Psal. 88. *Filium iniquitatum non apponet nocere ei.* Hebraicè *filius Belial.* Appellatur etiam *leuiatham*, id est, magnus cetus. De quo quod capiendus sit à Christo narratur Iob 40. ibi enim pro ceti *leuiatham*, Hebraicè ponitur: statimque subditur, *Hoc est principium plasmati Domini, quod factum est, ut illudatur ab Angelis eius, sic enim Septuaginta transtulerunt, & Diuus Hieronymus in eum locum. Ab his, inquit, illudatur, quoniam per gratiam sancti spiritus, & meritum sanctitatis eius subditur, & innocato nomine Christi effugatur: quemadmodum prædictum fuit ab Esaia cap. 11. *Delectabitur insans ab opere super formamine aspidis, & in cauernam reguli, qui ablatatus fuerit, miscet manum suam.* Cui concinit illud Psal. 103. *Draco iste quem formasti ad illudendum ei.* In quem locum Hebræi suo more fabulantur, Deum à principio mundi duos cetos immense magnitudinis, marem vnum, alterum feminam procreasse, quia tamen præuidit si per generationem multiplicarentur impeditum iri navigationem, feminam occidisse, & sale conditam seruasse, ut iustis post resurrectionem lautissimum ex eis carnibus conuiuium appararet, interim que eum masculo, qui superfuit, tribus horis quotidie animi gratia colludere, & ita locum Psal. citatum interpretantur, ridiculè, ut cetus mari, ita & ipsi sacræ Scripturæ illudentes. Locus enim ad litteram de ceti intelligitur, quem Deus procreauit in mari, ut in eo quasi luderet, ac de reliquis minoribus piscibus propter suam magnitudinem quasi tyrannico more triumpharet, eos nimirum deuorando. Cæterum Patres per *cetum*, siue *leuiathan*, eo loco Dæmonem intelligunt, quem Deus formauit ad illudendum, id est, ut illuderet hominibus, ut exponit Hieronymus: seu ad illudendum ei, id est, ut illuderetur ei ab hominibus, præcipuè post passionem Christi, quemadmodum interpretantur Diuus Augustinus, Theodoretus, auctor Anonymus, Genebrardus, & alij.**

III.
Psal. 37. 21.
Psal. 108. 20.
Zachar. 3. 1.
3. Reg. 5. 4.
D. Hieron.
2. Cor. 6. 15.
Psal. 88. 23.
D. Hieron.
D. August.
Theodoret.
Anonym.
Gen. 6.
V.

Denique in hac priore epistolæ parte commemoratur mors Antipæ martyris, qui propter fidem in ea vrbe passus fuerat, quæ potissimum refertur ad exagge-

Qui Antipas, & quando passus martyrium.

Cæsar Bar.

randam magis Pergamenium malitiam, in quorum multis Sathanas sedem suam collocauerat, atque adeo ad commendandam fidem Episcopi Pergamenis, qui in ea persecutione virum se præbuit, simulque ad eum animandum, vt Antipam conetur imitari. Fuit autem Antipas sub Domitiano Imperatore propter fidem in bouem æneum, andentem coniectus, quemadmodum refert Cæsar Baron. in suo Martyrologio 11. Aprilis ex Græcis menologijs. Metaphraße, Lipomano, & alijs.

Habeo aduersus te pauca, quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israel, edere, & fornicari, ita habes & tu tenentes doctrinam Nicolaitarum.

SECTIO II.

I. Incepcio Episcopi Pergamenis.

LAUDIBVS præmissis Episcopi Pergamenis, vt quis auribus reprehensionem acciperet, sequitur iam obiurgatio illis verbis comprehensa. *sed habeo aduersus te pauca, quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israel, edere, & fornicari, ita habes & tu tenentes doctrinam Nicolaitarum*: quæ totidem verbis Græcè habetur, nisi quod verbum *idolothyta* additur verbo, *edere*. Pro literali expositione sciendum est primo, cum Balac Rex Moabitum Hebræorum arma formidaret: auxilium à Balaam Atyolo postulasse, qui cum intelligeret populum non nisi à Deo propter peccata constitutum vinci posse, dedit Regi consilium, vt selectissimas puellas prope exercitum Hebræorum mitteret, quæ Hebræos iuuenes verbis ad libidinem alliceret; tunc verò illis ad venerem incitatis sui copiam non permitterent, nisi prius de idolothytis maducarent, idolaque sua quæ simul portabant, venerarentur, quæ omnia fruendarum puellarum studio fecerunt, quemadmodum refertur Num. 25. imo vt narrat Ioseph. lib. 4. antiquitatum cap. 5. nonnulli nobiles Hebræorum aliquas ex illis duxerunt uxores. Quod autem Balaam id consilij dederit, licet non commemoretur Num. 25. aperte tamen colligitur ex cap. 31. eiusdem libri cum dicitur, *Nonne istæ sunt, quæ deceperunt filios Israel ad suggestionem Balaam, & praenariari eos fecerunt*: Quia igitur Nicolaitæ, vt superius diximus, in ea heresi fuerunt, vt affirmarent non solum non esse malum fornicari, sed ad salutem plane necessarium: propterea dicuntur hoc loco habere doctrinam Balaam, qui fornicationem consuluit.

Aflus Balac & Balaam contra populum Dei. Venerem sequitur idolothytis.

Ioseph.

II. Scandalum seu offensivum occasio rama.

Psal. 139. 6. 7. Reg. 18. 21. Psal. 49. 20. Psal. 124. 1. 2. Reg. 20. 25

Secundo, aduertendum est, scandalum nomen esse Græcum, ita dictum à ruina, quod nimirum occasio sit cadendi. Hebraicè autem מוֹכֵחַ *moches*, à radice מוֹכֵחַ *moche*, quæ significat irretire, illaqueare, offendere, vnde est illud Psal. 139. *Iuxta uer scandalum posuerunt michi*. Et 1. Reg. 18. *Dabo eam illi* (Michol Dauidi) *vsque in scandalum, & si super eum manus Philistinorum*. Et Ps. 49. *Aduersus filium matris tue ponebas scandalum*. Et Psal. 124. *Anima nostra, sicut passer crepta est de laqueo venantium*. Vbi Hebraicè pro *venantium*, est מוֹכֵחַ *iocheshchim*, id est allaqueantium. Locus est controuersus Prouerbiorum 20. quem doctrinæ causa libet hic enodare: ex Hebræo sic legimus, *Ruina* (Hebraicè *Moches*) *est homini de-*

borare